

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตรายการประเด็นข่าวเศรษฐกิจทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 เป็นการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการผลิตรายการและนำมาประเมินการส่งออกซึ่งบทบาทของรายการ โดยใช้รายการ "จับกระแสเศรษฐกิจ" เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ประกอบกับการสัมภาษณ์แบบลึก และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมของผู้วิจัยเอง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยแบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการวิเคราะห์กลยุทธ์ในการตัดสินใจคัดเลือกประเด็นข่าวเศรษฐกิจขององค์กรผู้ผลิต รวมทั้งวิเคราะห์ลักษณะรูปแบบและเนื้อหาที่นำเสนอในรายการเพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อกระบวนการผลิตรายการ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยภายใน คือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อกระบวนการผลิตรายการ "จับกระแสเศรษฐกิจ" อันได้แก่

1.1 ปัจจัยด้านองค์กรผู้ผลิต ซึ่งหมายถึง คณะกรรมการบริหารวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ผู้อำนวยการสถานี และหัวหน้าฝ่ายข่าว ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการวางนโยบายด้านการผลิตรายการข่าวของทางสถานีร่วมกัน และได้กำหนดให้มีการผลิตรายการ "จับกระแสเศรษฐกิจ" ในรูปแบบของรายการสารคดีเชิงข่าว นอกจากนี้ ยังได้กำหนดหลักเกณฑ์เบื้องต้นในการพิจารณาคัดเลือกประเด็นข่าว เพื่อให้บุคคลในระดับปฏิบัติการใช้เป็นกรอบในการคัดเลือกประเด็นข่าวอันได้แก่ ประเด็นข่าวเศรษฐกิจที่คาดการณ์ว่าอยู่ในกระแสความสนใจของประชาชน หรือเป็นประเด็นข่าวที่ประชาชน "ควรจะรู้" หรือ "ต้องการจะรู้" รายละเอียดในเชิงลึก เพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งกรอบในการคัดเลือกประเด็นข่าวนี้ ถือได้ว่าเป็นกรอบกำหนดให้คณะผู้ผลิตรายการนำเสนอเนื้อหาที่มีคุณค่าและก่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชนให้มากที่สุด

1.2 ปัจจัยด้านคณะผู้ผลิตรายการ ซึ่งหมายถึงกลุ่มบุคลากรในฝ่ายข่าวสายเศรษฐกิจ อันประกอบด้วยบรรณาธิการข่าว และผู้สื่อข่าวสายเศรษฐกิจที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในการผลิตรายการ ซึ่งคณะผู้ผลิตรายการนี้ มีอิสระอย่างมากในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สื่อข่าวที่รับผิดชอบในการผลิตรายการแต่ละตอน จะมีบทบาทอย่างมากในทุกขั้นตอนของกระบวนการผลิต นับตั้งแต่การพิจารณาคัดเลือกประเด็นข่าว การกำหนดรูปแบบและวิธีการนำเสนอเนื้อหาในรายการ จนถึงการจัดทำเนื้อหาไม่ว่าจะเป็นการบันทึกเสียง ตัดต่อ และทำกราฟฟิก ก่อนที่จะนำไปออกอากาศ โดยที่บรรณาธิการข่าวจะเป็นเพียงผู้ที่คอยให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ ดังนั้น ประสิทธิภาพในการทำงานและความชำนาญในสายข่าวเศรษฐกิจของคณะผู้ผลิตรายการ จึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการกำหนดรูปแบบ และลักษณะเนื้อหาของรายการ โดยทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับค่านิยม และธรรมเนียมในการปฏิบัติงาน ซึ่งคณะผู้ผลิตรายการใช้เป็นแนวทางในการผลิตรายการอีกด้วย

2. ปัจจัยภายนอก คือ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับปัจจัยภายใน และยังส่งผลกระทบต่อกระบวนการผลิตรายการอีกด้วย อันได้แก่

2.1 บริบทแวดล้อมทางด้านการผลิต ซึ่งในที่นี้สามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วนคือ กระแสความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายหลังเหตุการณ์ "พฤษภาทมิฬ" ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของสถาบันทหารอย่างมาก และกระแสการแข่งขันในด้านการรายงานข่าวเศรษฐกิจของสื่อมวลชนทุกแขนง เพื่อให้สอดคล้องกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ กระแสเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ ทำให้ผู้บริหารสถานีจำเป็นต้องเร่งปรับเปลี่ยนนโยบายด้านการผลิตข่าว เพื่อสร้างภาพลักษณ์ใหม่ให้แก่สถานี ซึ่งแม้ว่าเป็นสถานีของทหาร แต่ได้ให้ความสำคัญกับการรายงานข้อมูลข่าวสารด้านเศรษฐกิจไม่น้อยไปกว่าข่าวด้านอื่น ๆ

2.2 ความคาดหวังและความต้องการข้อมูลข่าวสารเชิงเศรษฐกิจของประชาชน ซึ่งเกิดจากสภาพเศรษฐกิจของประเทศที่ขยายตัวเติบโตมากขึ้น จึงทำให้ข้อมูลข่าวสารเชิงเศรษฐกิจทวีความสำคัญมากขึ้นตามไปด้วย จนกลายมาเป็นส่วนหนึ่งในการดำรงชีวิตของประชาชนในสังคม เมื่อประชาชนในฐานะผู้รับสาร ต้องการบริโภคข้อมูลข่าวสารเชิงเศรษฐกิจที่เอื้อประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของเขา สถานีโทรทัศน์ในฐานะสื่อมวลชน จึงต้องผลิตรายการขึ้นมาเพื่อตอบสนองความคาดหวัง และความต้องการของประชาชน

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า ทั้งปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก ล้วนแต่มีบทบาทสำคัญ และส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการจัดการกระบวนการผลิตรายการ "จับกระแสเศรษฐกิจ" ไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาคัดเลือกประเด็นข่าว การเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจน การเรียบเรียง และตกแต่งเนื้อหาเพื่อนำมาออกอากาศ รวมทั้งการกำหนดรูปแบบการนำเสนอ และลักษณะเนื้อหาของรายการด้วย

หลังจากที่ได้ศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการผลิตรายการ "จับกระแสเศรษฐกิจ" แล้ว สามารถที่จะวิเคราะห์ถึงการแสดงออกซึ่งบทบาทของรายการนี้ ซึ่งเกิดขึ้นภายใต้กรอบปัจจัย และเงื่อนไขต่าง ๆ รวมทั้งประเมินขีดความสามารถ และข้อจำกัดในการนำเสนอเนื้อหาเชิงเศรษฐกิจของรายการ ทั้งนี้ โดยอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับหลักการประเมินการแสดงออกซึ่งบทบาทความสามารถของสื่อมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. เสรีภาพ และอิสระภาพ

จากการศึกษากระบวนการผลิตรายการ "จับกระแสเศรษฐกิจ" พบว่า "ผู้สื่อข่าว" ในฐานะของผู้ปฏิบัติงาน ดำเนินการผลิตรายการในแต่ละตอนจะมีบทบาทสำคัญมากที่สุดในทุกขั้นตอนของการผลิต เพราะเมื่อผู้สื่อข่าวได้รับมอบหมายให้ผลิตรายการในตอนใด ก็จะมีเสรีภาพในการสร้างสรรค์ผลงาน (creative freedom) ตอนนั้นได้อย่างเต็มที่ โดยที่บรรณาธิการข่าวสายเศรษฐกิจ ซึ่งแม้ว่าโดยตำแหน่งแล้ว จะเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในการตัดสินใจดำเนินการผลิตรายการ แต่ในทางปฏิบัติกลับเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษา และให้ความเห็นชอบเท่านั้น ทั้งนี้ เพราะผู้บริหารสถานีเองก็ไม่ได้ให้ความสำคัญกับรายการนี้มากเท่าใดนัก ดังนั้น ประสบการณ์ในการทำงาน และความชำนาญงานในสายข่าวเศรษฐกิจของผู้สื่อข่าว จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะส่งผลถึงรูปแบบและลักษณะเนื้อหาของรายการ ซึ่งจะเป็นไปตามความสะดวกในการทำงาน และความถนัดของผู้สื่อข่าวนั่นเอง

2. ความมีระเบียบ และความมีเอกภาพ

เนื่องจากธรรมชาติของข่าวเศรษฐกิจ โดยทั่วไปจะไม่ก่อให้เกิดความรุนแรง ก้าวร้าว และไม่เป็นภัยคุกคาม ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของชาติ ดังนั้น ในการผลิตรายการ "จับกระแสเศรษฐกิจ" จึงไม่ต้องใช้ความระมัดระวังมากเป็นพิเศษว่าจะขัดต่อนโยบายการนำเสนอข่าวของ กองทัพบก ซึ่งเป็นเจ้าของสถานี ต่างจากการรายงานข่าวทางทหาร และข่าวการเมืองที่ต้องอยู่ในความดูแลของผู้บริหารสถานีอย่างใกล้ชิด ประกอบกับรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาในรายการส่วนใหญ่ เป็นเพียงการขยายรายละเอียดของประเด็นข่าวเท่านั้น หรือหากจะมีการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง ก็จะเป็นเพียงการวิเคราะห์ไปตามข้อมูลที่มีอยู่ โดยไม่ก่อให้เกิดความแตกแยกจากธรรมชาติของข่าวเศรษฐกิจ และรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาในรายการดังกล่าวมา จึงไม่สามารถจะวิเคราะห์การแสดงออกซึ่งบทบาทในแง่ความมีระเบียบ และความมีเอกภาพของ รายการนี้ได้ชัดเจนมากนัก

3. ความหลากหลาย และการเข้าถึง

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า ผู้สื่อข่าวที่ได้รับมอบหมายให้ผลิตรายการ "จับกระแสเศรษฐกิจ" ในแต่ละตอนจะมีเสรีภาพอย่างมากในทุกขั้นตอนของการผลิต รวมทั้งการพิจารณาคัดเลือกประเด็นข่าว ด้วยเหตุนี้จึงเกิดข้อจำกัดอื่นเนื่องมาจากคุณสมบัติ ตลอดจนประสบการณ์และความชำนาญของตัวผู้สื่อข่าวเองที่ส่งผลถึงความหลากหลายของลักษณะเนื้อหาที่ปรากฏในรายการ ทั้งนี้เพราะผู้สื่อข่าวแต่ละคน จะคัดเลือกประเด็นข่าวตามความถนัดของสายงานที่ตนรับผิดชอบอยู่ และเนื่องจากผู้สื่อข่าวที่รับผิดชอบในการผลิตรายการนี้มีเพียง 3 คน ดังนั้นประเด็นข่าวที่คัดเลือกมาจึงมีเพียงบางกลุ่มเท่านั้น เช่น กลุ่มการเงิน การธนาคาร เป็นต้น และเมื่อลักษณะเนื้อหาของรายการไม่มีความหลากหลายเท่าที่ควร ประกอบกับข้อจำกัดในเรื่องวันเวลาการออกอากาศของรายการที่ไม่ตรงตามนโยบายที่กำหนดไว้ จึงไม่สามารถกลุ่มเป้าหมาย อันได้แก่ ประชาชนทั่วไปที่ชมรายการข่าวภาคค่ำของทางสถานี จึงเป็นผลให้การเข้าถึงกลุ่มผู้ชมไม่เป็นไปตามที่ผู้ผลิตรายการคาดหวังไว้

4. ความเป็นกลางและคุณภาพของข้อมูลข่าวสาร

เมื่อพิจารณาบทบาทในการแสดงความเป็นกลางของรายการ "จับกระแสเศรษฐกิจ" จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารสถานีได้กำหนดแนวทางในการผลิตรายการให้แยกแยะประเด็นข่าวที่เกี่ยวข้อง เศรษฐกิจและธุรกิจออกจากกัน โดยเน้นเฉพาะเนื้อหาในเชิงเศรษฐกิจ อีกทั้งยังเป็นรายการที่ไม่มีผู้อุปถัมภ์รายการเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้น รายการนี้จึงผลิตขึ้นมาโดยไม่เกี่ยวข้องกับกลุ่มธุรกิจใดๆ นอกจากนี้ รายการ "จับกระแสเศรษฐกิจ" ยังแสดงบทบาทความเป็นกลางในแง่ของการนำเสนอเนื้อหาโดยให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นข่าวต่างๆ ฝาย ซึ่งความเป็นกลางในการนำเสนอเนื่อหาดังที่กล่าวมานี้ ได้ส่งผลให้ข้อมูลข่าวสารที่น่าเสนอในรายการ มีคุณภาพ และน่าเชื่อถือมากขึ้นตามไปด้วย

5. คุณภาพทางวัฒนธรรม

ในการพิจารณาถึงคุณภาพทางวัฒนธรรมที่ปรากฏให้เห็นในรายการ "จับกระแสเศรษฐกิจ" จะเห็นได้ว่า เนื่องจากลักษณะเนื้อหาที่น่าเสนอในรายการส่วนใหญ่ จำกัดอยู่เพียงบางกลุ่มตามความชำนาญของผู้สื่อข่าวที่ได้รับมอบหมายได้ผลิตรายการดังที่กล่าวมาแล้ว จึงส่งผลให้รายการนี้ไม่สามารถเป็นตัวแทนของการรายงานข้อมูลข่าวสารเชิงเศรษฐกิจ หรือสะท้อนภาพของวัฒนธรรมทางเศรษฐกิจของประชาชนในสังคมไทยได้อย่างครบถ้วน และครอบคลุมทุกด้าน

จากการประเมินการส่งออกซึ่งบทบาทของรายการ "จับกระแสเศรษฐกิจ" โดยใช้เกณฑ์ทั้ง 5 ประการข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า รายการนี้ยังไม่สามารถแสดงบทบาทในการรายงานข้อมูลข่าวสารเชิงเศรษฐกิจได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ตามเป้าหมายที่ผู้บริหารสถานีได้กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากข้อจำกัดในเรื่องศักยภาพในการทำงาน และคุณสมบัติของผู้สื่อข่าว เพราะการที่ผู้สื่อข่าวมีอิสระและเสรีภาพเต็มที่ในการผลิตรายการ ได้ส่งผลต่อการแสดงบทบาทอื่นๆ ของรายการ ไม่ว่าจะเป็นความหลากหลายและการเข้าถึง รวมทั้งคุณภาพทางวัฒนธรรมของรายการด้วย ส่วนการแสดงบทบาทในด้านอื่น ๆ ก็มักจะเป็นผลมาจากการกำหนดนโยบายด้านการผลิตข่าวของผู้บริหารสถานีนั้นเอง ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า นอกจากปัจจัยต่าง ๆ โดยเฉพาะปัจจัยภายในอันได้แก่ องค์กรผู้ผลิต และคณะผู้ผลิตรายการจะมีอิทธิพลโดยตรงต่อกระบวนการผลิตรายการแล้ว ยังได้ส่งผลกระทบต่อารแสดงออก ซึ่งบทบาทของรายการอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. นโยบายขององค์กรผู้ผลิต

เนื่องจากนโยบายในการดำเนินงานและบริหารงานของสถานี อยู่ในระบบราชการทหาร จึงถือเป็นกรอบในการกำหนดการปฏิบัติหน้าที่ด้านงานข่าวอย่างเคร่งครัด ทำให้เกิดความล่าช้าและขาดความคล่องตัว ตลอดจนทำให้บุคลากรขาดความกระตือรือร้นในการสร้างสรรค์ผลงาน ดังนั้นเพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะงานทางด้านสื่อสารมวลชนนโยบายของสถานีควรเปิดกว้างมากขึ้น กล่าวคือ บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในการผลิตรายการควรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและได้ใช้ความสามารถของตนในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ เพื่อพัฒนาคุณภาพของรายการให้มีประสิทธิภาพทัดเทียมกับรายการของสถานีโทรทัศน์ช่วงอื่น ๆ

2. บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในการผลิตรายการ

การผลิตรายการ "จับกระแสเศรษฐกิจ" นั้น อยู่ในความรับผิดชอบของบุคลากรจากทีมข่าวสายเศรษฐกิจของสถานี ซึ่งมีจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอกับหน้าที่รับผิดชอบในสายงาน ทำให้การผลิตรายการ "จับกระแสเศรษฐกิจ" ที่เป็นหน้าที่พิเศษของผู้สื่อข่าวนอกเหนือจากหน้าที่ในการรายงานข่าวเศรษฐกิจประจำวัน มีความล่าช้า หรือต้องรีบเร่งในการผลิตรายการเพื่อให้ทันออกอากาศ ดังนั้นเพื่อให้การผลิตรายการมีคุณภาพมากขึ้น และไม่ให้ความล่าช้าข้อในการปฏิบัติหน้าที่ จึงควรเพิ่มบุคลากรที่มีศักยภาพในการผลิตรายการ ให้รับผิดชอบหน้าที่ในการผลิตรายการ "จับกระแสเศรษฐกิจ" โดยเฉพาะ

นอกจากนี้ การผลิตรายการ "จับกระแสเศรษฐกิจ" ซึ่งเป็นรายการสารคดีเชิงข่าวทำให้ผู้สื่อข่าวที่รับผิดชอบในการผลิตรายการต้องมีความสามารถในเชิงวิเคราะห์ นั้นหมายถึง การปรับปรุงคุณภาพของรายการ จะต้องปรับปรุงคุณภาพของผู้สื่อข่าวสายเศรษฐกิจด้วย โดยการคัดเลือกผู้สื่อข่าวที่มีพื้นฐานความรู้และมีประสบการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งจะสามารถสื่อข่าวสาร

เชิงเศรษฐกิจให้ผู้ชมเข้าใจได้อย่างชัดเจนมากกว่าการนำผู้สื่อข่าวจากสายอื่น ๆ มาฝึกฝนในภายหลัง เพื่อให้รับผิดชอบในการผลิตรายการดังกล่าว

3. วิธีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารเชิงเศรษฐกิจในรายการ

เพื่อให้การนำเสนอข้อมูลข่าวสารเชิงเศรษฐกิจในรายการ "จับกระแสเศรษฐกิจ" มีความน่าสนใจและสามารถทำให้ผู้ชมรายการได้รับประโยชน์จากรายการมากที่สุด จึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

- หลีกเลี่ยงศัพท์ทางเศรษฐกิจที่ไม่ได้ใช้กันอย่างกว้างขวาง หรือถ้าจำเป็นต้องใช้ ควรใช้กราฟิกตัวอักษร แปลความหมายหรือหาคำจำกัดความของศัพท์เฉพาะเหล่านั้นด้วย เช่น คำว่า "วิเทศธนกิจ" "การสัทธิพหนี้" เป็นต้น

- ไม่ใช้ข้อมูลที่เป็นตัวเลข เช่น สถิติต่าง ๆ มากเกินความจำเป็น เพราะอาจทำให้ผู้ชมรายการสับสน แต่ควรเลือกใช้ข้อมูลเหล่านั้นให้สอดคล้องกับเนื้อข่าวมากที่สุด หรือถ้ามีการเปรียบเทียบข้อมูลควรเปรียบเทียบข้อมูลนั้น ๆ กับข้อมูลอื่น ๆ ที่เป็นเรื่องใกล้ตัว เพื่อให้การเปรียบเทียบชัดเจน ในขณะเดียวกันบางครั้งก็จำเป็นต้องเอาข้อมูลสถิติเหล่านั้นมาเทียบเรียงลงในด้านเนื้อข่าวด้วยการอธิบายความหมายของข้อมูลที่เป็นตัวเลขให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

- ไม่ควรบรรจุข้อมูลที่เป็น กราฟพิคตัวอักษร และตัวเลขมากเกินไปในจอโทรทัศน์ เนื่องจากผู้ชมรายการไม่สามารถอ่านรายละเอียดได้ทั้งหมด และเวลาในการนำเสนอมีจำกัด นอกจากนี้ไม่สามารถช่วยในการสื่อความหมาย จากบทบรรยายแล้ว ยังทำให้การนำเสนอรายการไม่น่าสนใจอีกด้วย

- การนำเสนอรายละเอียดเชิงลึกของประเด็นข่าวเศรษฐกิจ ควรปรับภาษาให้ผู้ชมสามารถเข้าใจได้โดยง่ายไม่ซับซ้อน พยายามนำเสนอเนื้อหาให้เป็นเรื่องใกล้ตัวกับชีวิตประจำวันของประชาชน เป็นเรื่องเกี่ยวกับปากท้อง โดยการกระจายสัดส่วนเนื้อหาของข้อมูลข่าวสาร

เชิงเศรษฐกิจให้สามารถเข้าถึงบุคคลทุกกลุ่มในสังคม และให้โอกาสประเด็นข่าวเศรษฐกิจจาก
 สายอื่น ๆ ใน 5 กระทรวงหลักที่อยู่ในความรับผิดชอบของทีมข่าวสายเศรษฐกิจที่จะได้รับการคัด
 เลือกว่าให้นำเสนอรายละเอียดเชิงลึกในรายการ "จับกระแสเศรษฐกิจ" เท่ากันไม่เน้นเพียงประเด็น
 ข่าวที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเศรษฐกิจการเงิน การธนาคารการค้า การลงทุน อุตสาหกรรมอย่างที่เป็น
 อยู่เท่านั้น

- กำหนดความถี่ในการออกอากาศให้แน่นอน โดยให้ออกอากาศเป็นประจำทุกสัปดาห์
 และในทางปฏิบัติก็สามารถออกอากาศได้ตรงตามเวลาที่กำหนดด้วย เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง
 ในการนำเสนอรายการ เช่นเดียวกับรายการสารคดีเชิงข่าวอื่น ๆ ที่ปรากฏในรายการข่าว
 ภาคค่ำของทางสถานี

ข้อจำกัดในการวิจัย

การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informant) ทั้งในส่วนของผู้
 ควบคุมนโยบายและผู้ผลิตรายการ "จับกระแสเศรษฐกิจ" ผู้วิจัยไม่สามารถบันทึกเสียงขณะที่ทำ
 การสัมภาษณ์ได้ แต่ใช้วิธีพูดคุยกับท่านเหล่านั้นเป็นหลัก ประกอบกับการทำบันทึกย่อในขณะพูดคุย
 หรือจำข้อมูลที่ได้มาเขียนเป็นบันทึกย่อภายหลังการสัมภาษณ์ ทั้งนี้เพราะการใช้เทปบันทึกเสียงจะ
 ทำให้เกิดความไม่เป็นกันเอง และจากที่ผู้วิจัยเคยปรารภเรื่องขออนุญาตใช้เทปบันทึกเสียงในการ
 สัมภาษณ์กับบางท่าน พบว่าท่านเหล่านั้นไม่เต็มใจให้ข้อมูลในลักษณะดังกล่าว เนื่องจากเป็นหลัก
 ฐานตรวจสอบในสิ่งที่ตนพูดบางประเด็นได้ และบางท่านก็ยังคงมีตำแหน่งหน้าที่อยู่ในวงราชการ
 ทหาร ดังนั้นการที่จะได้ข้อมูลมาจึงมีข้อจำกัด เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลหลักจะต้องระมัดระวังไม่ให้สิ่งที่
 พูด ส่งผลกระทบต่อกองทัพและตนเอง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาภาพรวมของรายการ " จับกระแสเศรษฐกิจ" ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาในมิติของผู้ส่งสารเท่านั้น จึงทำให้การศึกษานี้ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนตามกระบวนการของการสื่อสารมวลชน เพราะยังขาดการศึกษาในส่วนของผู้รับสารจากกรณีวิเคราะห์เนื้อหารายการทั้งหมดและในส่วนของผู้รับสาร ดังนั้นการศึกษาที่ควรจะมีต่อไป คือ การศึกษาในมิติของผู้รับสารและผู้ส่งสาร เพื่อประเมินว่าผู้ชมรายการจะได้รับประโยชน์อย่างไรบ้างจากการชมรายการ หรือผู้ชมรายการต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่อย่างไร

2. เพื่อให้เกิดการวิเคราะห์เชิงลึกในลักษณะที่เป็นจริงตามสภาพโดยรวม สามารถศึกษาวิเคราะห์ร่วมกับการศึกษาข่าวเศรษฐกิจทั้งหมดที่ออกอากาศในรายการข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 โดยขยายเวลาในการศึกษาเพิ่มมากขึ้น เช่น การเพิ่มเวลาของการสังเกตการณ์การทำงานภายในองค์กรผู้ผลิตรายการ เพื่อให้เห็นกระบวนการผลิตรายการข่าวและรายการสารคดีเชิงข่าวที่น่าเสนอในช่วง "ข่าวเศรษฐกิจ" ของรายการข่าวภาคค่ำของทางสถานีในสภาพการทำงานที่แท้จริง และสามารถหาข้อมูลสรุปได้จากความเป็นจริงที่ผู้วิจัยค้นพบด้วยตัวเอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย